

A woman in a red dress and white bonnet is shown from the back, carrying a large wicker basket. The scene is set against a dark background, with dramatic lighting highlighting the textures of her clothing and the basket. The woman's hair is covered by a white, puffed bonnet. Her red dress has a brown leather-like bodice. The wicker basket is filled with white fabric.

TAMMI

KRISTIINA VUORI

SAMETTIIN KÄTKETTY

KRISTIINA VUORI

SAMETTIIN KÄTKETTY

TAMMI

HELSINKI

Tämän romaanin kirjoittamista on tukenut Taike.

© Kristiina Vuori ja Tammi 2021

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-2578-4

Painettu EU:ssa

*Lahjalle,
mökkeillään vastaisuudessakin yhdessä
ja ollaan tyytyväisiä kuin harakat.*

I OSA
JAHTI ALKAA

HERRAN VUONNA 1649

1. LUKU

Vauvan hiukset ovat mustat kuin korpin siipi. Pelkkää silkkiä kämmentä vasten. Sillä on kynnetkin. Tytöllä. Sellaiset hennonpunervat ja kuperat. Ne tuovat mieleen koralliamuletin, jonka eräs tuttu äiti oli pujottanut esikoisensa pään yli. Vaan tällä vauvalla ei ole sairauksilta ja pahalta silmältä suojelevaa onnenkalua. Sen sijaan pikkuisen kaulaa kiertää ohueksi naruksi pingottunut sukkanauha.

Lopulta, viivytellen ja ytimiään myöten palellen nainen painaa sormenpänsä lapsen ihoa vasten, mutta ei kestä kosketusta kuin yhden sydämenlyönnin verran.

Sitten alkaa murtuminen, särö säröltä. Yksi silmänräpäys muuttuu kahdeksi, sitten kolmeksi. Nainen nostaa leukaansa yrittäen koota itsensä, mutta turhaan. Leuka alkaa täristä, suu vapista kunnes se vääntyy avuttomaan irveeseen, ja yhtäkkiä hän on paljas ja suojatton kuin ilman rihmankiertämää kirkkoväen keskelle viskattu syntinen.

Kuukausia sitten, aamuna josta kaikki sai alkunsa, nainen oli aivastanut viidesti. Ikiharmiahan se tietää. Siinä vaiheessa, kun hänen paljas selkensä hankautui vasten pehmoista pielusta ja mies hänen päällään ähki hurmiossa, hän ei enää muistellut pahoja

enteitä. Ei hän yleensä taipunut hutkanaisten tavoille, sillä senkaltaisesta touhusta saa useimmiten huovintaudin ja jos oikein huonosti lykää, alkaa leipänen kohota esiliinan alla. Mutta miehellä oli niin sutjakat puheet, että sitä antautui ennen kuin edes hoksasi miettiä pitäisikö estellä.

Jälkeenpäin voi katsoa taaksepäin ja nähdä, missä meni vikaan. Aina, kun kaksi ihmistä kohtaa, on olemassa vaara että toinen valitsee puolestasi, vaikka tyhmyyksissäsi kuvittelitkin olevasi itse ohjaksissa.

Nainen käärii lapsen takaisin purppuranvärisen sametin sisään ja liukastelee viimeiset askeleet epätasaisella kinttupolulla kohden jokea, kohden jään keskeltä tuijottavaa mustaa, pohjatonta silmää. Kaupunki on raukean hiljainen. Yön pimeys peittää alleen naisen ja hänen syntinsä. Vauva oli syntynyt kotitalon tunkiolle vain pari tiimaa sitten. Synnytys oli alkanut yllättäen, sillä vaikka nainen oli herännyt tuttuun mahanpolttoon, oli hän ensin luullut kärsivänsä pelkistä vatsanpuruista. Perästäpäin nainen ymmärsi ummistaneensa tarkoituksella silmänsä totuudelta, koska niin oli yksinkertaisesti helpompaa. Ihme kyllä kukaan ei ollut rynnännyt pihalle, vaikkei nainen ollut kyennyt tukahduttamaan kaikkia vaikerruksiaan. Ketään ei ollut tullut, ja sukkanauha oli ollut nopea avata eikä yksikään korva ollut tavoittanut vastasyntyneen ensimmäistä parاهدusta.

Nyt naisella on mukanaan pätkä hamppunarua ja iso tiiliskivi. Kun antautuu Saatanan johdatettavaksi, tietää kai vaistomaisesti, miten toimia.

Kädet vapisevat ja hengitys on lyhyttä huohotusta. Tunkiolle syntynyt, purppurasametissa haudattu. Kaikki niiden väliltä jäisi elä-

mättä ja kokematta. Jäisi tyhjäksi aivan kuin mitään lasta ei ikinä olisi ollutkaan. Kun musta vesi päästää pehmeän, peruuttamattoman loiskahduksen, nainen putoaa polvilleen ja antaa kouristuksenomaisesti ylen avantoa ympäröivään loskaan. Hän peittää jälkensä hätäisesti lumella samalla tavoin kuin oli aikaisemmin kätkenyt tunkion verijäljet ja välttelee katsomasta veden viettelevää silmää.

Muutaman tiiman perästä raatihuoneen kellot alkaisivat kumista ja viimeistään silloin koko kaupunki olisi hereillä ja naisen pitäisi olla omalla paikallaan tuvassa nukkumassa. Sunnuntaina hän kävelisi kirkkoon ja siellä luettaisiin kuninkaallisen majesteeitin lapsenmurhaplakaatti ja muistutettaisiin jälleen kerran siitä, mikä kolkko kohtalo odottaisi jokaista surmatekoon sortunutta naista. Mahdollisia synnintekijättäriä painostettaisiin totuuteen Jumalan silmäin alla, sillä totuus tulisi kuitenkin aina lopulta ilmi.

Kunhan pelottelevat. Aivan pian polttopuita kuljettavat reet liukuisivat virran jäätynyttä uomaa pitkin, rengit hakkaisivat joesta jäitä ja joku piika saattaisi hakea vesikelkalla avannosta juotavaa karjalle. Eikä kukaan aavistaisi, mikä veden hyisessä sylissä lepää. Kukaan ei olisi levittämässä tuuleen yöllisiä rikoksia.

Paluu kotiin on yhtä kompurointia. Paljastumisen pelossa nainen ei ole uskaltanut ottaa lyhtyä mukaan. Olo on heikko eikä synnytyksen runtelemien naisenpaikkojen kolotus hellittäisi vielä päiviin. Kädet ovat tunnottomat kylmästä ja kosteus kasvoilla on jäätymässä ohueksi kuuraksi. Ehkä nainen saisi taudin ja näivettyisi hiljalleen pois. Silloin sitä olisi ainakin vapaa maallisen elon toivottomuudesta ja saastasta.

Vastaan ei tule ketään, ei edes yövartiota. Nainen painaa kotipihan porttisalvan äänettömästi kiinni ja pysähtyy leivintuvan

varjoon. Jyvääitan kissanlävessä vilahtaa jokin, ja yön hiljaisuuden rikkoo kiukkuinen sähähdys. Kissa, kipinänpunaiset raidat kultaisessa turkissaan. Katti on yleensä utelias ja pyrkii helposti syliin. Ei tällä kertaa. Se pelkästään tuijottaa, rävähtämättä.

Kissan hehkuva katse lävistää hänen vaatteensa ja ihonsa, kaikki suojakerrokset ja yhtäkkiä nainen ei tiedä, mitä tehdä. Kai sitä olisi viisainta kiirehtiä sisälle, palata vällyjen alle. Vaan lämpöisen sängyn sijasta hän joutaisi virumaan raatihuoneen kellariin jalkaraudat nilkoissaan. Nainen katsoo alas, katsoo tyhjiä käsiään, hieroo niitä yhteen pakonomaisesti, vaikka on puhdistanut ne lumella ja vedellä jo moneen kertaan. Hänen käsivarsiaan särkee ikään kuin hän kannattelisi niillä raskastakin taakkaa, vaikka eihän pelkkä kaiku paina mitään. Pelkkä muisto.

Ennen kuin hiipii sisään nainen kohottaa katseensa kohti taivasta etsien sen mittaamattomasta lakeudesta lohtua. Taivaankansi on kuin keskeltä kahtia leikattu. Vasen kaistale pelkkää tähtipölyä, oikea kaistale synkänharmaata pilvipitsiä. Hän seisoo aloillaan kunnes on selvää, ettei tähdillä ole toivoa, ne peittyisivät yhä kasvavaan pilviharsoon. Vasta sitten nainen palaa sisälle.

Tähän asti hänestä on tiedetty puhua vain rehellistä, kunniallista ja hyvää. Hän koettaa tavoittaa mielessään tuon naisen, joka tiesi arvonsa ja piti Jumalan sanaa kunniallissa. Yrittää muistaa, kuka oli ennen katkeamispisteeseen jännitettyä sukkanauhaa ja purppurasamettiin käärittyä vauvaa sylissään. Muisti kieltäytyy tottelemasta. Äänettömänä ammottava avanto joen jäässä nielee kaikki hänen voimansa.

Hän tietää tehneensä peruuttamatonta vahinkoa sielulleen.

Paksusta täkänestä huolimatta nainen tärisee kylmästä ja vaihtaa asentoa puolelta toiselle, vaikka liikkuminen tekee kipeää.

Samassa sängyssä nukkuva pikkupiika havahtuu hereille.
”Mitäs pyörit?” tyttö mumisee unisena olkansa yli. ”Onko paha olla?”

”Ei”, nainen kuiskaa takaisin. ”Paleltaa vain, sielua myöten.”

2. LUKU

Tavataan sanoa, että jos naisella on vain yksi pahainen lapsi, ei vaimoparasta ole kunniaksi miehelleen. Toisaalta, jos pilttejä on siunaantunut joka sormelle, moni utelee muka huolissaan, miten jumalattoman usein sitä oikein on heittäydyytty aviovuoteessa rei'ittämään vailla huolta ja häpyä. Sanonpa vaan, että lapsenteossa, kuten niin monessa muussakin toimessa, meiltä naisilta vaaditaan usein enemmän kuin kykenemme antamaan. Jos joku niin minä, Margareta Perintytär, Turun kaupungin kätilövaimona sen tiedän.

Maailmassa ei ole montaa paikkaa, missä miehiä ei suvaittaisi, vaan synnytystupiin ei heillä ole mitään asiaa, ja siksi niissä kuulee ja näkee sellaista, mikä naisilta usein muuten jää sanomatta tai tunnustamatta. Toki joissakin kaikkein köyhimmissä kaukopirteissä saattaa mies auttaa vaimoaan kun muitakaan ei ole, mutta yleensä miesten sekaantumista synnytyspuuhiin ei katsota hyvällä. On myös niitä naisia, jotka puurtavat viimeiseen hetkeen asti pellolla, synnyttävät vainion pientareella ja nousevat melkein saman tien jatkamaan aherrustaan. Purevat hammasta ja kestävät kipunsa. Heistä moni joutuu selviytymään ilman toisten naisten tukea, koska heillä ei ole verisukulaista tai emäntää. Kuka hourumieli sitä muutoin haluaisi synnyttää yksin, vailla kahden hyvä-

maineisen vaimoihmisen todistusta, sillä ainahan on vaara, että lapsi syntyykin kuolleena. Henki lähtee herkästi myös äidiltä, jos aletaan epäillä, että vauvaa on autettu pääsemään Luojansa tykö.

Pappien mukaan meissä naisissa pesivät pahat mahdit, meidän ruumiimme on demonien saastuttama ja altis hallitsemattomille tarpeille ja himoille. Julistavat, että miehissä asustaa järki ja siksi he myös pitävät lihallisuutensa kurissa meitä paremmin. No, saattaahan noin ollakin. Kukko päällä kurjanakin, kana alla armaanakin. Niin tämä maailma on seissyt ja seisoo yhä edelleen, nyt ja aina.

En pullikoi vastaan niille puheille, joiden mukaan jokaisen synnyttävän naisen tomumaja on paholaisen temmellyskenttä, mutta sitä en suostu uskomaan, että murhanhimo aina, poikkeuksetta, valtaisi lapsivuodevaimon. Jos on hurskas, tuntee tervettä jumalanpelkoa ja alistuu vastustelematta osaansa, vaikka se onkin kivulias ja pelottava uuden elämän puskiessa ulos, ei pitäisi olla mitään syytä, miksi äiti ei rakastaisi lastaan ja tekisi kaikkeaan sen suojelemiseksi.

Aivan kuten tämä viimeisin autettavani, Turun pormestarinna, matroona Elisabet Johanintytär. Pormestarinna on synnyttänyt tyttären, laihan, velton ja vaivaisen, mutta erotan silkkaa rakkautta naisen riutuneilla kasvoilla, kun hän nyt heijaa äänetöntä lasta käsivarsillaan. Perheessä on ennestään kolme poikaa, joten tytär on siksikin tervetullut. Jouduin ihan kopistelemaan räpälettä, jotta se jaksoi päästää ensimmäisen parkunsa. Pitelin pikkuisista jaloista kiinni ja taputtelin kunnes ääntä lähti sen verran, ettei tyttöä tarvinnut epäillä Herran enkeliksi.

Edellinen autettavani oli ollut nuorikko, vähäisistä vuosis-taan huolimatta aamusta ehtooseen raadannan näivettämä, sillä köyhän pirtin emäntänä joutuu usein puurtamaan sekä rekenä

että hevosena. Likka oli vaivavuoteessa ensikertalainen, pelokas ja kaita kuin katukissa, mutta pannaamisen lopussa olin laske-
nut hänen syliinsä pontevan, naama kirkkaanpunaisena räähkyvän
poikavauvan. Emo oli pujottanut pojan kerubinpulleaan kaulaan
omalta maammoltaan perimänsä koralliriipuksen torjumaan pa-
hoja voimia, sillä jo vanha väki tiesi, että vastasyntynyt on nimen-
antoon ja kasteeseen saakka altis sorkkajalan metkuille.

Elisabet Johanintytär ei anna lapselleen onnenamulettia, vaikka
hänen pienokaisensa olisi selvästi sen tarpeessa. Ihmekös tuo, ettei
anna, sillä pormestarinna on tiukasti Ison Kirjan sanaa noudattava
kristinsisar eikä salli taikakonsteja, jotka joku tiukkakalottinen
saarnaaja voisi tulkita harhaopiksi. Sentään virsirunokirjan oli
sallinut sujautettavan selkänsä taakse, mutta pormestarin tyylik-
kää sivuhalkiolliset pöksyt matroona oli tiuskaissut heti viemään
pois. No, olinpahan ainakin tarjonnut tietämystäni. Jos veisuu-
kirja riitti Elisabet Johanintyttäreille turvaksi lapsenpiinon ajaksi,
olkoon niin. Pormestarinna on muutenkin jäykkäniskainen, oman
arvonsa tietävä ja sen hanakasti osoittava nainen. Oli huutanutkin
koko lapsenkirvoituksen ajan, vaikka kuinka yritin vihjata, että
mitä hiljaisempi pannaaja, sitä nopeampi synnytys. Eihän tuo ollut
auttanut ja lopulta pormestarinna oli ruvennut päräyttelemään
vimmaisesti kaasujakin suolistaan. Eiköhän tuosta hänen tytös-
tään sukeudu vielä yhtä sorasuinen kuin hävyttömin merinihti.

Kehotan kahta synnytyksessä auttanutta vaimoa viemään talon
muille asukeille sanan, että huonekunnassa on nyt uusi jäsen.
Apuvaimot ovat ryyppiskelleet olutta sen verran ahkerasti, että pa-
rempi tyrkätä heidät ulos yökamarin ovesta ennen kuin jompi-
kumpi heistä jäisi sammuneena tuoreen äidin vaivoiksi. Olivat
kelvottomat horjahdelleet jo siinä vaiheessa, kun pormestarinna
piti taluttaa pitkin kamaria polttojen taittaessa hänet aika ajoin

kumaraan. Talon isäntä oli kuulemani mukaan lähtenyt jänismetsälle raativeljensä Anders Linnun kera, mutta ylioppilas, joka toimii poikien kurimestarina, olisi paikalla hoidokkiensa kanssa ja lähtisi luultavasti hetimiten huutelemaan herransa perään, jotta tämä tietäisi palata kotiin tervehtimään jälkeläistään.

Apuvaimojen laittauduttua tiehensä pormestarinna alkaa liikahdella levottomasti. Nousen nopeasti seisomaan jalkapallilta.

”Perkaukset ovat tulossa”, arvaan ja poistan kuumassa vedessä kastellun pellavalankavyyhdin pormestarinnan paljaalta vatsalta. Olen hautonut langoilla hänen maaruaan, jotta jälkeiset suosuisivat tulemaan joutuisemmin. Avaan narun, jolla olen sitonut napanuoran pormestarinnan reiteen kiinni estääkseni perkauksia nousemasta synnyttäjän sydämeen, ja autan kädellä, jotta kaikki tulee varmasti ulos. ”Minä pidän vaarin, ettei kukaan näe, minne nämä hautaan”, vakuutan, pudotan jälkeiset kimpiämpäriin ja peitän ne rohtimen palasella.

Kun olen pessyt pormestarinnan alaruumiin ja auttanut hänen ylleen puhtaan palttinapaidan, johdatan hänet vuodekomeroon, lasken vauvan takaisin hänen syliinsä ja ryhdyn purkamaan synnytyssijana toiminutta tuolirakennelmaa. Poistan ensin seinää vasten nojanneet pääpolsterit, jotka ovat tukeneet synnyttäjän selkää. Seuraavaksi lähtee tahrainen lakana ja sen jälkeen makuupolsteri. Viimeiseksi avaan nyörin, jolla olen sitonut kahden tuoliparin jalat vastakkain kiinni toisiinsa. Näin neljästä tuolista on muodostunut ikään kuin lyhyt sänky, jonka päällä matroonan on ollut hyvä ponnistaa tyttärensä maailmaan.

Yökamarin ovelle koputetaan. Pormestarinna kehottaa käymään sisään odottaen arvatenkin näkevänsä perheensä, mutta ovenraosta kurkistaakin mustan silkkimyssyn reunustama pää, tulija on emäntäpiika.

”Kättilövaimoa tultiin noutamaan takaisin Turkuun.”

Tuijotan emäntäpiikaa kummissani. ”Pormestarinnan lapsivuodeaikahan on vasta alkanut! Miten minä tästä kerkeäisin minnekään lähteä? Ei vastasyntynyt pärjää vielä ilman apua ainaakaan pariin päivään ja onhan noita kättilövaimoja Turussa muitakin.” Jos se minusta on kiinni, aion pysyä tuoreen äidin seurassa tiukasti kuin seinään isketty naula.

Joku sysää pahoittelevan emäntäpiian sivuun ja kynnyksen yli astuu vastaleivottu isä, Turun pormestari Johan Hansinpoika Purmerus. Miehen poskilla palavat innokkaat läikät ja hänen rintansa kohoilee aivan kuin hän olisi juossut. Notkistan polveani, mutta en liian syvään. Olen saanut oppini omalta maammoltani ja minulla on ammattilypeyteni, vaikka meillä lapsenpäästäjillä ei olekaan kruunun määräämää koulutusta eikä kilttaa, joka katsoisi omiensa perään. Ei vielä, sanonpa vaan.

Pormestari tähyilee olkani yli sänkyyn päin, vaikka osoittaakin sanansa minulle: ”Pojankloppi tuli Turusta, näetsen ihan raadin lähettämänä. Kättilövaimo on hyvä ja pakkaa kalunsa. Veli Anders kutsuttiin myös, joten vaimo Margareta pääsee takaisin kaupunkiin hänen reessään.”

Johan-herra harppoo ohitseni peremmälle sen enempiä selittelemttä ja huonekunnan herra kun on, minulle ei jää valinnanvaraa. Lasken esiliinani olkaimet alas, annan sen liukua nilkkoihini ja astun kangaskasan yli. Poimin kangasmytyn lattialta, taittelen sen litteäksi ja ryhdyn pakkaamaan vähäisiä kampeitani matkavakkaan. Sakset, veitsi, pellavalankavyyhdit, pehmeät rääsyt, ryytipussukat ja rohtopurnukat, ruisku purgeerausta varten ja ohut putki, jolla puhallan tarvittaessa ilmaa vastasyntyneen keuhkoihin. Päällimmäiseksi sujautan pienen peilinpalasen, jonka avulla on toisinaan pakko tarkistaa, hengittääkö vauva. Painan

kannen tummanpunaisen vakan päälle ja napsautan säpit kiinni. Kun tartun kahvaan ja nostan vakan ylös, olen taittua kumaraan äkillisestä terävästä kivusta.

Suoristaudun äärimmäisen varovasti ja vilkaisen silmäkulmas-tani vuodekomeroa kohden. Ei hätää. Aviopari ei kuule eikä näe muuta kuin toisensa ja vauvan, joka sulkee ja aukoo hätäänty-neesti silmiään aina kuullessaan isänsä kumean äänen. Pormestari istuu vuoteen laidalla ja kumartuu ällistyksekseni muitta mut-kitta halaamaan vaimoaan. Siinä taitaa olla mies, joka ei pidä vaimoaan synnytysveren saastuttamana. Ehkä pormestari on kallistanut korvaansa valtakunnan aateliston valituksille, he kun ovat alkaneet nyrpistellä nenäänsä kirkon vaateille, joiden mu-kaan vastasyntyttäneen äidin tulee olla eristyksissä ja mitään te-kemättömänä kamarissaan kuusi viikkoa aina kirkottamiseensa asti. Rohkeimmat näes parhaavat tätä muinaista tapaa katolisten hössötykseksi tai silkaksi taikauskoksi.

Hetkellinen kateus viiltää olemukseni läpi. Pormestarinnalla on miehen pää sylissä, miehen parta rinnoillaan ja vastasynty-nyt kapaloissa kupeellaan. Mitä minulla on?

Hyvästelen pariskunnan, mutta on kuin puhuisin kuuroille korville. Niinpä lähdän etsimään emäntäpiikaa, sillä jonkun on tiedettävä, miten toimia juuri maailmaan tulleen pienokaisen kanssa vasitenkin, kun vauvan haluton velttous ei kerro mitään hyvää hänen tulevaisuudestaan. Onneksi emäntäpiika on kuusi lasta synnyttänyt, kokenut vaimoihminen, joten ohjeiden anta-misessa ei mene kauan. Lykättyäni perkaukset sisältävän sangon emännän huostaan ja saatuani häneltä vielä hurstipussini, jossa kuljetan aina varoiksi toista vaatepartta, olen valmis lähtemään, vaikkakin vastahakoisesti.

Pihalla minua odottaa turkkiin kääriytynyt raatimies Anders

Lintu ja komeasti maalattu kuomureki, jonka eteen renki on paraikaa valjastamassa hevosta. Lintu nappaa matkavakan ja vaatepussin käsistäni, viskaa ne huolettomasti reen etuosaan ja kohottaa kutsuvasti rekiryijyä.

”Mieleni mesi, silmäni kukka, ole hyvä ja astu vaatimattomaan ajopeliini.”

Nostan kauppiaan hölmöilylle nokkaani ja kapuan rekeen tarttumatta hänen ojennettuun käteensä. Uhmakkuuteni kostautuu heti kivun kouraisessa alavatsaani. Puren poskeani ja pakotan selkäni suoraksi. Se vielä puuttuisi, että Lintu tulisi epäluuloiseksi.

Katson etsivästi ympärilleni, mutta pihassa ei näy muita kuin taaksemme ajopenkille asettuva reuhkapäinen renki. ”Minne se Turusta tullut viestintuoja on hävinnyt?”

”Lähti heti paluumatkalle, kun sai asiansa toimitettua”, Lintu vastaa ja kumartuu käärimään jalkojani tiukemmin rekivällyn sisään ikään kuin en olisi sitä jo itse tehnyt. Linnusta on vaikea ottaa selkoa. Yhtenä hetkenä hän suhtautuu minuun isällisen hyvántahtoisesti, mutta kääntää samassa kelkkansa ilman varoitusta heittäytyen liehittelemään minua ikään kuin se olisi hänen velvollisuutensa miehenä. Hän kai kuvittelee muiden housuniemien tavoin, että leskenä olen halukasta ja vapaata riistaa. Lintu itse on ollut tukevasti naimaliitossa jo ainakin viitisentoista vuodenvuorokierroa, mutta se ei tunnu haittaavan häntä kuten ei sekään, että välillämme on ikäeroa sen verta, etteivät kahden käden sormet riitä sen ynnäämiseen.

Mikä harmillisinta, Lintu on myös vuokraisäntäni, joten joudun sietämään häneltä paljon sellaista, mitä muutoin en kärsisi edes Turun linnassa toisinaan lekottelevalta kenraalikuvernööriltä. Hillitsen haluni läimäistä turkishatun peittämää päätä ja tyydyn utelemaan: ”Mikä on niin kiireellistä, että minun pitää

palata kaupunkiin, vaikka pormestarinna piltteineen tarvitsee yhä apuani?”

Anders Lintu oikaisee selkänsä ja kääntyy katsomaan minua. Mies on yhtäkkiä totinen, kaiken hupihalunsa kadottanut. ”Aurajoen avannosta löydettiin tänään aamuyöstä kuollut lapsi. Vastasyntynyt, pikkuraukka.”

3. LUKU

”Apupappi Henricus Caspari Ekman löysi lapsenruumiin palatessaan valvomasta kuolinvuodetta.” Oikeuskollegion pormestari Henrik Schaefer kohottaa kättään kutsuvasti ja mainittu kirkonmies, laiha kuin pesukarttu, astuu esiin muiden takaa ja nyökkää tervehdykseksi. ”Hovioikeus on velvoittanut raadin etsimään synnintekijättären ja tuomaan hänet oikeuden eteen. Siksi teidät, kaikki neljä kaupunkimme kättilöä, on kutsuttu paikalle, teidän kädentaitonne ja kokemuksenne ovat nyt tarpeen savustamaan esiin tuo synneistä mustimpaan langennut Mataleena.”

Katson ympärilleni raatihuoneen isossa salissa. Läsä on tusinan verran raatimiehiä, kourallinen kaupunginpalvelijoita ja lisäksi me kättilövaimot. Miehet näyttävät nyökyttelevän Schaeferin puheelle.

Kaupunkimme maistraatin johdossa istuu neljä pormestaria. Heistä jokaisella on oma erityinen tonttinsa, collegio, jonka asioista he huolehtivat apunaan muutama raativeli. Ensimmäinen collegio vastaa oikeudenhoidosta ja tuomioiden täytäntöönpanosta, siksi puhetta johtaa nyt Schaefer. Toinen collegio vastaa kaupankäynnistä, kolmas käsityöharjoittamisesta ja neljännelle jää rakennustoiminta ja paloturvallisuus. Pormestari Schaefer ja hänen kaksi, nytkin läsnä olevaa penkkiveljeään muodostavat

**MUTTA JOTKUT MEISTÄ
OVAT ERILAISIA.
JOTKUT EIVÄT NÖYRRY,
EIVÄT TAIVU, EIVÄT MURRU.**

Intohimon kiihkeä polte vaatii julman uhrin. Hyisestä Aurajoesta löytyy samettiin kiedottu mytty, vastasyntynyt. Ylellisestä käärinliinasta päätellen onneton äiti ei ole ollut vailla omantunnontuskia.

Nuori kätilö Margareta värvätään jäljittämään pahan-tekijää, jota 1640-luvun lakien mukaan odottaa mestauspölkky. Vaan eikö syyllistä pitäisi armahtaa, niin vähäinen on naisen oikeus omaan kehoon ja elämään.

Margaretan työ arkenakin vie toisten koteihin, loistelioiden salien ja savupirttien muilta salattuun yksityisyyteen. Entä Margareta itse? Paljastuuko piinaavan takaa-ajon jatkuessa myös hänen oma salaisuutensa?

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-2578-4